

Редакцијски пречишћен текст

ЗАКОН

о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа

„Службени гласник РС”, бр. 18 од 26. марта 1991, 20 од 10. априла 1992, 42 од 18. новембра 1998.

Члан 1.

Земљиште одузето по основу Закона о пољопривредном земљишном фонду друштвене својине и додељивању земље пољопривредним организацијама („Службени лист ФНРЈ”, број 22/53, „Службени лист СФРЈ”, број 10/65, „Службени гласник СРС”, бр. 51/71 и 52/73 и „Службени лист САПВ”, број 26/72) и земљиште конфисковано због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа по прописима о обавезном откупу вратиће се у својину ранијем сопственику, односно његовом правном следбенику (у даљем тексту: ранији сопственик), под условима, на начин и по поступку утврђеним овим законом.

Предмет враћања по одредбама овог закона је земљиште које се налази у друштвеној својини на дан подношења захтева.

У случају кад су на земљишту из става 2. овог члана изграђени објекти трајног карактера чија вредност прелази вредност тог земљишта или су подигнути трајни засади у комплексу већем од три хектара који су млађи од 15 година **као и земљиште које се користи као фудбалско игралиште (спортски терени)***, ранијем сопственику на име накнаде даће се у својину друго одговарајуће земљиште (по површини и квалитету), а ако таквог земљишта нема, односно ако се не може обезбедити, исплатиће му се новчана накнада у висини тржишне вредности, уколико се странке друкчије не споразумеју.

Право на накнаду у облику другог одговарајућег земљишта, односно на новчану накнаду у смислу става 3. овог члана има и ранији сопственик одузетог земљишта које је до дана ступања на снагу овог закона отуђено из друштвене својине.

Кад земљиште из става 1. овог члана има статус неизграђеног градског грађевинског земљишта, ранији сопственик тог земљишта има право на накнаду (у облику и висини) која припада ранијем сопственику градског грађевинског земљишта за одузето неизграђено градско грађевинско земљиште, по закону којим се уређује грађевинско земљиште, ако му накнада за то земљиште већ није исплаћена.**

*Службени гласник РС, број 20/1992

**Службени гласник РС, број 42/1998

Члан 2.

Поступак по захтеву за враћање земљишта (у даљем тексту: захтев) води и решење доноси комисија коју образује министар пољопривреде, шумарства и водопривреде на предлог скупштине општине (у даљем тексту: комисија).

Комисија се састоји од председника и четири члана који имају заменике.

За председника комисије именује се судија, а за чланове комисије један геодетски стручњак, један дипломирани инжењер пољопривреде и два члана из састава скупштине општине.

Раду комисије присуствују и два грађанина места на чијем се подручју налази земљиште које је предмет захтева.

Стручне и административне послове за потребе комисије обавља општински орган управе надлежан за имовинско-правне послове – одсек (или реферат) за враћање одузете земље.

Члан 3.

Ранији сопственик подноси захтев комисији преко општинског органа управе надлежног за имовинско-правне послове према месту где се земљиште налази, најдоцније у року од десет година, од дана ступања на снагу овог закона.

У случају кад је одузето земљиште било у својини породичне задруге, односно у другим облицима заједничке својине, захтев могу поднети лица која су била чланови те заједнице, односно правни следбеници тих лица.

Члан 4.

Уз захтев се подноси одлука (решење, пресуда, односно други одговарајући акт или изјава сведока) о одузимању земљишта чије се враћање тражи, доказ о исплаћеној накнади, извод из земљишних и других јавних књига у које су уписана права на том земљишту, доказ, односно податак о чињеници код кога се земљиште налази и други докази од значаја за одлучивање.

Уколико подносилац захтева не располаже документацијом из става 1. овог члана, орган управе је дужан да документацију прибави по службеној дужности.

По пријему захтева орган управе је дужан да предложи да се у земљишној, односно другој јавној књизи у коју се уписују права на непокретностима изврши упис покретања поступка за враћање земљишта у смислу овог закона.

Члан 5.

Странкама у смислу овог закона, сматрају се ранији сопственик с једне стране, и општина и пољопривредна, односно друга организација код које се одузето земљиште налази, односно која је отуђила то земљиште из друштвене својине (у даљем тексту: организација), с друге стране.

Члан 6.

Кад комисија нађе да је захтев основан и да су испуњени услови за враћање одузетог земљишта, ранијем сопственику припада право на повраћај одузетог земљишта.

У случају из става 1. овог члана странке се могу споразумети да се заснује деоничарски однос.*

Кад комисија нађе да је захтев основан, а да нису испуњени услови за враћање одузетог земљишта, ранијем сопственику припада право на накнаду у другом одговарајућем земљишту, уколико организација има такво земљиште или га може обезбедити.

У случају из **ст. 1. и 3.*** овог члана странке се могу споразумети да се уместо враћања одузетог, односно давања накнаде у другом одговарајућем земљишту, накнада исплати у новцу, **деонице*** или другом облику.

Ако се не постигне споразум о облику и висини накнаде у смислу става 3. овог члана, комисија доноси решење којим утврђује право својине ранијег сопственика на одузето, односно другом одговарајућем земљишту, и обавезује држаоца на предају тог земљишта у

року од 15 дана од дана правоснажности решења, уколико орган из оправданих разлога не одреди дужи рок.

У случају кад су испуњени услови за враћање земљишта у смислу става 1. овог члана, а због смањења површине земљишта у друштвеној својини сви ранији сопственици не могу бити намирени, постојеће површине биће им враћене сразмерно површинама одузетог земљишта.

Споразум о накнади у другом одговарајућем земљишту закључен пред комисијом и правоснажно решење из става 4. овог члана су основ за упис права својине у земљишној, односно другој јавној књизи у коју се уписују права на непокретностима.

Када се земљиште из става 1. овог члана налази на коришћењу код средњих пољопривредних школа, ранији сопственик има право на новчану накнаду за одузето земљиште у висини која се по Закону о експропријацији плаћа ранијим сопственицима за експроприсано земљиште.*

*Службени гласник РС, број 20/1992

Члан 7.

Кад комисија нађе да је захтев основан, а да нису испуњени услови за враћање одузетог земљишта, нити да постоји могућност за давање другог одговарајућег земљишта, решењем ће се утврдити да подносиоцу захтева припада право на новчану накнаду.

У случају из става 1. овог члана странке се пред комисијом могу споразумети о висини накнаде.

Члан 8.

У поступку споразумевања из чл. 6. и 7. овог закона учествује надлежни јавни правобранилац.

Члан 9.

Ако није постигнут споразум о облику и висини накнаде, одмах по правоснажности решења из члана 7. овог закона орган ће све списе предмета доставити месно надлежном општинском суду, који ће у ванпарничном поступку одлучити о накнади.

Поступак пред судом је хитан.

Накнада ће се одредити на начин и по прописима за утврђивање накнаде за експроприсану непокретност.

Члан 10.

Жалба против решења комисије којим је одлучено о захтеву, подноси се Управи за имовинско-правне послове у саставу Министарства финансија.

Члан 11.

Обавезу давања другог одговарајућег земљишта из члана 1. став 4. овог закона има организација која је одузето земљиште отуђила из друштвене својине.

Члан 12.

У случају кад ранијем сопственику по одредбама овог закона припада право на новчану накнаду за одузето земљиште, исплата накнаде пада на терет организације која користи земљиште у моменту одређивања накнаде.

У случају кад се одузето земљиште налази у приватној својини, накнаду сноси организација која је то земљиште отуђила из друштвене својине.

У случају кад организација није у могућности да исплати новчану накнаду из ст. 1. и 2. овог члана, обавезу исплате те накнаде извршиће општина, а ако и она то није у могућности, ову обавезу извршиће Република Србија.

Члан 12а*

Новчана накнада одређена споразумом из члана 7. став 2. овог закона исплаћује се на начин и у роковима утврђеним тим споразумом, с тим што споразум обавезује само организацију која преузима обавезу плаћања новчане накнаде.*

Ако организација из става 1. овог члана није у могућности да плати накнаду одређену споразумом, орган ће све списе предмета доставити месно надлежном општинском суду, који ће у ванпарничном поступку одлучити о новчаној накнади.*

*Службени гласник РС, број 42/1998

Члан 12б*

У случају кад је висину новчане накнаде утврдио надлежни суд, накнада се плаћа у једнаким тромесечним ратама, у року од 10 година, почев од истека године дана од дана правоснажности судске одлуке.*

Изузетно, право на накнаду за неизграђено градско грађевинско земљиште остварује се на начин, у роковима и поступку утврђеним законом којим се уређује грађевинско земљиште.*

На доспеле обавезе из става 1. овог члана плаћа се камата у висини раста цена на мало, према последњим објављеним подацима републичког органа надлежног за послове статистике.*

*Службени гласник РС, број 42/1998

Члан 13.

Организација обавезна на враћање одузетог земљишта, на давање другог одговарајућег земљишта или плаћање новчане накнаде, уколико је одузето земљиште стекла теретним правним послом, има право регреса од правног претходника.

Право регреса у случају из члана 12. став 3. овог закона има и општина, односно Република Србија.

Члан 14.

Забрањује се промет земљишта које је прешло у друштвену својину по основама из члана 1. овог закона, промена намене и други облици располагања тим земљиштем.

Уговор и други правни посао закључен после ступања на снагу овог закона, супротно ставу 1. овог члана, ништав је.

Ништав је и уговор закључен после 28. августа 1990. године, којим се земљиште из става 1. овог члана отуђује из друштвене својине.

Члан 15.

За праћење спровођења овог закона Влада Републике Србије образоваће посебну комисију.

Комисија из става 1. овог члана подноси извештај о спровођењу овог закона.

Члан 16.

Сви поднесци и акти донети по одредбама чл. 1–15. овог закона ослобођени су плаћања таксе.

Ранији сопственици – подносиоци захтева за враћање земљишта по одредбама овог закона ослобођени су плаћања трошкова поступка.*

Трошкови поступка из става 2. овог члана падају на терет Републике.*

Републички геодетски завод обавиће геодетско-техничке радове у општинама у поступку враћања земљишта на захтев Комисије.*

Геодетско-технички радови врше се на начин предвиђен законом и техничким упутством које је саставни део Уредбе за спровођење закона („Сл. гласник РС”, бр. 44/91 и 4/92).*

*Службени гласник РС, број 20/1992

Члан 17.

Ништав је уговор о поклону земљишта који је учињен у корист друштвеног правног лица у периоду спровођења мера откупа од 10. августа 1945. године до 2. августа 1952. године у условима постојања притисака и принуде да се поклон учини.

Тужба за поништај подноси се суду опште надлежности.

Члан 18.

Овај закон ступа на снагу наредног дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОДРЕДБЕ КОЈЕ НИСУ УНЕТЕ У "ПРЕЧИШЋЕН ТЕКСТ" ЗАКОНА

Закон о изменама и допунама Закона о начину и условима признавања права и враћању земљишта које је прешло у друштвену својину по основу пољопривредног земљишног фонда и конфискацијом због неизвршених обавеза из обавезног откупа пољопривредних производа: „Службени гласник РС”, број 42/1998-988

Члан 3.

Обавезе плаћања новчане накнаде доспеле до дана ступања на снагу овог закона извршиће се у складу са чланом 2. овог закона, почев од 1. јануара 1999. године.

Члан 4.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.